

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

29. juuli 2019*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EÜ) nr 261/2004 – Lennutransport – Lennureisist mahajätmine – Mõisted „hüvitis“ ja „lisahüvitis“ – Hüvitatava kahju liik – Varaline või mittevaraline kahju – Mahaarvamine – Lisahüvitis – Abi – Reisijatele antav teave

Kohtuasjas C-354/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul Bacău (Bacău apellatsioonikohus, Rumeenia) 26. aprilli 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. mail 2018, menetluses

Radu-Lucian Rusu,

Oana-Maria Rusu

versus

SC Blue Air – Airline Management Solutions SRL,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja) ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- SC Blue Air – Airline Management Solutions SRL, esindaja: advokaat M. Popa,
- Rumeenia valitsus, esindajad: C.-R. Canțar, L. Lițu ja A. Wellman,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, M. Hellmann, E. Lankenau ja A. Berg, hiljem kolm viimast,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Nicolae ja N. Yerrell,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnustatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artiklite 4, 7, 8 ja 12 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud vaidluses, mille üheks pooleks on Radu-Lucian Rusu ja Oana-Maria Rusu ja teiseks pooleks SC Blue Air – Airline Management Solutions SRL (edaspidi „Blue Air“) ning mis puudutab lennureisist mahajätmisega Radu-Lucian Rusule ja Oana-Maria Rusule tekitatud mittevaralise ja varalise kahju hüvitamist.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

- 3 Montréalis 28. mail 1999 alla kirjutatud ja Euroopa Liidu nimel nõukogu 5. aprilli 2001. aasta otsusega 2001/539EÜ (EÜT 2001, L 194, lk 38; ELT eriväljaanne 07/05, lk 491) heaks kiidetud rahvusvahelise õhuveo nõuete ühtlustamise konventsiooni artikkel 29 sätestab:

„Kahju tekkimise korral reisijate-, pagasi- või lastiveol võib konventsiooni või lepingu alusel või lepinguvälise kahju tekkimisega või muul viisil põhjendatud kahjunõudehagi esitada ainult vastavalt konventsioonis kehtestatud tingimustele ja vastutuse piirmääradele, sõltumata sellest, kes on isikud, kellel on õigus hagi esitada, ja millised on nende õigused. Sellise hagi puhul ei rahuldata karistusliku või hoiatava iseloomuga nõuet või muud nõuet, mis ei ole seotud kahju hüvitamisega.“

Liidu õigus

- 4 Määruse nr 261/2004 põhjendused 1, 10 ja 20 on järgmised:

„(1) Õhutranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.

[...]

(10) Reisijatel, kes jäid vastu nende tahtmist lennureisist maha, peaks olema võimalus oma lennud tühistada ning saada piletite eest hüvitist või jätkata reisi rahuldavatel tingimustel, ja nende eest tuleks piisavalt hoolitseda ajal, kui nad ootavad hilisemat lendu.

[...]

(20) Reisijaid tuleks lennureisist mahajätmisest ning lendude tühistamisest või hilinemisest täielikult teavitada, et nad saaksid tõhusalt oma õigusi kasutada.“

5 Määruse artikli 1 lõige 1 sätestab:

„Käesolevas määruses kehtestatakse siin nimetatud tingimustel reisijate minimaalsed õigused järgmistes olukordades:

- a) reisijaid jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha;
- b) lend tühistatakse;
- c) lend hilineb.“

6 Määruse artikli 4 lõikes 3 on ette nähtud:

„Kui reisijad jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha, maksab tegutsev lennuettevõtja reisijatele viivitama hüvitist vastavalt artiklile 7 ning abistab neid vastavalt artiklitele 8 ja 9.“

7 Määruse artikli 7 lõike 1 punkt b on sõnastatud järgmiselt:

„Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

[...]

- b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;

[...].“

8 Määruse nr 261/2004 artikli 8 lõige 1 sätestab:

„Kui osutatakse käesolevale artiklile, pakutakse reisijatele võimalust valida järgmiste valikuvõimaluste vahel:

- a) – seitsme päeva jooksul kogu pileti ostuhinna tagasimaksmine artikli 7 lõikes 3 osutatud vahenditega ärajäänud reisi osa või osade puhul ning toimunud reisi osa või osade puhul, kui lennust ei ole reisija esialgse reisikava jaoks kasu, ning vajadusel koos,
 - esimesel võimalusel toimuva tagasilennuga esimesse väljumiskohta;
- b) esimesel võimalusel ja võrreldavatel reisingimustel toimuv teekonna muutmine reisijate lõppsihtkohta; või
- c) võrreldavatel tingimustel toimuv teekonna muutmine reisijate lõppsihtkohta reisijale sobival hilisemal kuupäeval, olenevalt vabadest kohtadest.“

9 Määruse artikli 12 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesoleva määruse kohaldamine ei piira reisijate õigusi lisahüvitisele. Käesoleva määruse alusel antud hüvitis võidakse sellisest lisahüvitisest maha arvata.“

Rumeenia õigus

10 Tsiviilseadustiku (*codul civil*) artikkel 1350 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Iga isik peab täitma oma lepingulisi kohustusi.

(2) Kui isik põhjendamatult oma kohustusi ei täida, vastutab ta teisele lepingu poolele tekitatud kahju eest ja on kohustatud vastavalt seadusele kahju hüvitama.

(3) Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, ei tohi kumbki lepingu pool lepingulise vastutuse sätteid kohaldamata jätta, valides enda jaoks soodsamad reeglid.“

11 Tsiviilseadustiku artiklis 1530 on ette nähtud:

„Võlausaldajal on õigus võlgniku tekitatud niisuguse kahju hüvitamisele, mis on kohustuse põhjendamatult või süüliselt täitmata jätmise otsene ja vältimatu tagajärg.“

12 Tsiviilseadustiku artiklis 1531 on sätestatud:

„(1) Võlausaldajal on õigus täitmata jätmise tagajärjel tekkinud kahju täielikule hüvitamisele.

(2) Kahju hõlmab võlausaldajale tegelikult tekitatud kahju ja tema saamata jäänud tulu. Kahju suuruse kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka mõistlikud kulutused, mida võlausaldaja kahju ärahoidmiseks või piiramiseks on teinud.

(3) Võlausaldajal on õigus saada hüvitist ka mittevõljalise kahju eest.“

13 Tsiviilseadustiku artiklis 1533 on ette nähtud:

„Võlgnik vastutab ainult selle kahju eest, mida ta lepingut sõlmides lepingu täitmata jätmise tagajärjena ette nägi või võis ette näha, välja arvatud juhul, kui täitmata jätmine on tahtlik või tingitud tema rasketest hooletusest. Ka sellel juhul kuulub hüvitamisele ainult kahju, mis on kohustuse täitmata jätmise otsene ja vältimatu tagajärg.“

14 Tsiviilseadustiku artiklis 1534 on sätestatud:

„(1) Kui kahju on tekitanud võlausaldaja ise oma süülise tegevuse või tegevusetusega, vähendatakse võlgniku makstavat hüvitist vastavas ulatuses. See säte kehtib ka siis, kui kahju on osaliselt tingitud süüdistatavast, mille riski võlausaldaja on võtnud.

(2) Võlgnik ei pea hüvitama kahju, mida võlausaldaja oleks saanud minimaalse hoolsuse abil vältida.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

15 Põhikohtuasia apellandid reserveerisid Blue Airi kaudu kaks lennupiletit, et lennata 6. septembril 2016 Bacăust (Rumeenia) tagasi Londonisse (Ühendkuningriik), kus nad elavad ja töötavad.

16 Pardalemineku ajal teatati põhikohtuasia apellantidele, et lennatakse teise lennukiga, mitte algul kavandanud lennukiga, ning teise lennuki olemasolevate istekohtade väiksema arvu tõttu ei ole neid enam võimalik pardale lubada.

17 Seetõttu suunati põhikohtuasia apellandid Blue Airi ühele teisele lennule ja nad jõudsid seega Londonisse 11. septembril 2016.

- 18 Nende sündmuste järel pakkus Blue Air mõlemale põhikohtuasja apellandile tasuta lennupiletit, mida sai kasutada kuni 24. märtsini 2017, kuid nad ei võtnud seda pakkumist vastu, kuna leidsid, et tekitatud kahju ületas lennupiletite väärtuse.
- 19 Seejärel pakkus Blue Air põhikohtuasja apellantidele määruse nr 261/2004 alusel kummalegi hüvitiseks 400 eurot. Hagejad leidsid, et selle hüvitise eesmärk on hüvitada üksnes mittevaraline kahju, mitte aga varaline kahju, mis kuulub mõiste „lisahüvitis“ alla.
- 20 Põhikohtuasja apellandid pöördusid seejärel Judecătoria Bacău (Bacău esimese astme kohus, Rumeenia) poole. Nad palusid kohtul mõista Blue Airilt neile tekitatud varalise kahju eest välja vastavalt 437 eurot ja 386 eurot, mis nende töötasust oli kinni peetud. Hiljem põhikohtuasja apellandid täpsustasid tegelikult saamata jäänud töötasu summast. Lisaks nõudis kumbki põhikohtuasja apellant 1500 eurot mittevaralise kahju eest. Nad väitsid veel, et R-L. Rusu suhtes alustati töösuhte lõpetamise menetlus, mis lõppes talle siiski üksnes hoiatuse tegemisega.
- 21 Blue Air väitis, et põhikohtuasja apellantidel ei ole õigust suuremale hüvitisele kui määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punktis b ette nähtud 400 eurot, kuna nad ei taotlenud sõnaselgelt, et neid veaks kiiremini teine lennuettevõtja ja teist marsruuti pidi, ning nõustusid 11. septembril 2016 kavandatud lennuga. Lisaks väitis Blue Air, et kui põhikohtuasja apellandid oleksid taotlenud asenduslendu, oleks ta otsinud lennu, millega nad oleksid sihtkohta jõudnud.
- 22 Judecătoria Bacău (Bacău esimese astme kohus) rahuldab hagi osaliselt, kohustades Blue Airi maksma mõlemale põhikohtuasja apellandile 400 eurot mittevaralise kahju hüvitamiseks ja jättes ülejäänud põhikohtuasja apellantide nõuded rahuldamata.
- 23 Nii põhikohtuasja apellandid kui ka Blue Air kaebasid Judecătoria Bacău (Bacău esimese astme kohus) otsuse edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtusse, kes pidas vajalikuks selgitada mõningaid määruse nr 261/2004 artiklite 4, 7, 8 ja 12 tõlgendamisega seotud aspekte.
- 24 Neil asjaoludel otsustas Tribunalul Bacău (Bacău apellatsioonikohus, Rumeenia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
1. Kas määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punktis b ette nähtud 400 euro eesmärk on hüvitada peamiselt varaline kahju, samas kui mittevaralist kahju tuleb hinnata artikli 12 alusel, või hõlmab artikli 7 lõike 1 punkt b peamiselt mittevaralist kahju ja varalise kahju suhtes kohaldatakse artikli 12 sätteid?
 2. Kas määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punktis b ette nähtud 400 eurot ületav saamata jäänud töötasu on hõlmatud artiklis 12 osutatud mõistega „lisahüvitis“?
 3. Määruse nr 261/2004 artikli 12 [lõike 1] teises lauses on sätestatud, et „[k]äesoleva määruse alusel antud hüvitis võidakse sellisest lisahüvitisest maha arvata“. Kas seda artiklit tuleb mõista nii, et see annab määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punkti b alusel makstud rahasumma lisahüvitisest mahaarvamiseks liikmesriigi kohtule kaalutusõiguse või on selline mahaarvamine kohustuslik?
 4. Juhul, kui selle rahasumma mahaarvamine ei ole kohustuslik, siis milliste tegurite alusel otsustab liikmesriigi kohus, kas artikli 7 lõike 1 punktis b nimetatud rahasumma tuleb lisahüvitisest maha arvata?
 5. Kas töötasu maksmata jätmisest tulenevat kahju, mis on tingitud asjaolust, et töötaja ei saanud tööle ilmuda teekonna muutmise tõttu hilinenult sihtpunkti saabumise pärast, tuleb hinnata määruse nr 261/2004 artiklis 8 või artiklis 12, koostoimes artikliga 4, sätestatud kohustuste täitmise seisukohast?

6. Kas lennuettevõtja kohustus vastavalt määruse nr 261/2004 artikli 4 lõikele 3 ja artiklile 8 abistada tähendab, et reisija on täielikult informeeritud kõikidest teekonna muutmise võimalustest, nagu on ette nähtud määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punktide a–c alusel?
7. Kellel lasub vastavalt määruse nr 261/2004 artiklile 8 tõendamiskohustus, et teekonda muudeti esimesel võimalusel?
8. Kas määrus nr 261/2004 paneb reisijatele kohustuse otsida sihtkohta teisi lende ja paluda lennuettevõtjalt nendele lendudele vabu kohti või peab lennuettevõtja omal algatusel otsima sobivaimat võimalust reisija sihtkohta vedamiseks?
9. Kas reisijatele tekitatud kahju kindlaks määramisel on oluline asjaolu, et nad nõustusid lennuettevõtja ettepanekuga, kes pakkus neile lendu 11. septembril 2016, kuigi nad võisid ette näha, et neile ei maksta töölt puudunud aja eest tasu?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene, teine, viies ja üheksas küsimus

25. Esimese, teise, viienda ja üheksanda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selles sättes ette nähtud summa eesmärk on hüvitada selline kahju nagu saamata jäänud töötasu, või kas sellise kahju eest võib nõuda määruse artikli 12 lõikes 1 sätestatud lisahüvitist. Lisaks palub ta selgitada, kuidas niisugune kahju kõnealust määrust arvestades kindlaks määrata.
26. Alustuseks tuleb märkida, et määruse nr 261/2004 eesmärk on tagada lennureisijate kaitstuse kõrge tase olenemata sellest, kas tegemist on lennureisist mahajätmise, lendude tühistamise või hilinemisega, kuna neile kõigile põhjustatakse sarnaseid tõsiseid raskusi ja ebamugavust seoses lennutranspordiga (19. novembri 2009. aasta kohtuotsus *Sturgeon jt, C-402/07, EU:C:2009:716, punkt 44*).
27. Sellega seoses on esiteks määruse nr 261/2004 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud reisijatele makstav hüvitis, mille suurus varieerub eelkõige sõltuvalt lennu pikkusest. Konkreetsemalt on artikli 7 lõike 1 punktis b ette nähtud 400 euro suurune hüvitis kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul.
28. Määruse nr 261/2004 artikli 7 lõikes 1 kindlaks määratud summade eesmärk on hüvitada ühetaoliselt ja viivitamata kahju, milleks on muu hulgas – nagu põhikohtuasjas – reisijate õhuveol lennureisist mahajätmisest tingitud ebamugavused, ilma et reisijad peaksid taluma ebameeldivusi, mis paratamatult kaasnevad kahju hüvitamise hagide esitamisega pädevates kohtutes (vt analoogia alusel 10. jaanuari 2006. aasta kohtuotsus *IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punkt 45*).
29. Nimelt on määruse nr 261/2004 artiklile 7 viitava artikli 4 lõike 3 enda sõnastuse järgi asjaomane lennuettevõtja viivitamata kohustatud maksma hüvitist reisijatele, kelle ta on vastu nende tahtmist lennureisist maha jätnud.
30. Selliste kindlaksmääratud summade eesmärk on hüvitada üksnes kahju, mis on kõigi asjaomaste reisijate jaoks peaaegu ühesugune (vt analoogia alusel 10. jaanuari 2006. aasta kohtuotsus *IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punkt 43*, ning 23. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus *Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 52*).

- 31 Seevastu ei näe ei määruse nr 261/2004 artikli 7 lõige 1 ega see määrus tervikuna ette, et hüvitatakse asjaomaste reisijate reisi eesmärgist tulenevat isiklikku kahju, mille eest hüvitise maksmine paratamatult eeldab tekitatud kahju ulatuse juhtumipõhist hindamist ja mida saab seetõttu hüvitada ainult tagantjärele ja individuaalselt (vt selle kohta 10. jaanuari 2006. aasta kohtuotsus IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punkt 43).
- 32 Põhikohtuasjas jäid põhikohtuasja apellandid lennureisist mahajätmise tõttu ilma oma töötasust, kuna neil ei olnud võimalik hilinevad sihtkohta saabumise tõttu tööle ilmuda.
- 33 Selline saamata jäänud töötasu tuleb aga lugeda isiklikuks kahjuks, mis tuleneb asjaomaste reisijate konkreetsest olukorrast, ja see eeldab tekitatud kahju ulatuse juhtumipõhist hindamist.
- 34 Seega määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punktis b ette nähtud kindlasummaline hüvitis sellist kahju ei hõlma.
- 35 Teiseks tuleb märkida, et määruse nr 261/2004 artikli 12 lõike 1 esimese lause kohaselt ei piira selle määruse kohaldamine reisija õigust lisahüvitisele.
- 36 Sellest sõnastusest tuleneb, et määrus nr 261/2004 ei takista seda, et kahju kannatanud reisija võib nõuda hüvitist talle tekitatud kahju eest, mis on individuaalselt ja tagantjärele hinnatav, kui tal on riigisisese või rahvusvahelise õiguse kohaselt õigus sellist hüvitist saada, tingimusel et see lisandub määruses ette nähtud kindlasummalisele hüvitisele.
- 37 Hüvitis tuleb aga lugeda määruse nr 261/2004 artikli 12 lõike 1 kohaselt lisahüvitiseks, kui selle aluseks on üks kõnealuse määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud olukordadest, kuna see põhjustab ebamugavusi, mis määruse alusel viivitamata ja ühetaoliselt hüvitatakse.
- 38 Käesoleval juhul pole vaidlust esmalt selles, et töötasu jäi saamata põhikohtuasja apellantidel, mis on individuaalselt ja tagantjärele hinnatav, ega teisalt selles, et töötasu jäi saamata seetõttu, et nad jäeti vastu nende tahtmist lennureisist maha, millest tulenevad ebamugavused hüvitatakse määruse nr 261/2004 alusel viivitamata ja ühetaoliselt.
- 39 Neil asjaoludel tuleb niisugust saamata jäänud töötasu pidada kahjuks, mille eest võib nõuda määruse nr 261/2004 artikli 12 lõikes 1 sätestatud lisahüvitist.
- 40 Kolmandaks, kuna määrus nr 261/2004 ei näe ette sellise isikliku kahju nagu saamata jäänud töötasu hüvitamist – nagu käesoleva kohtuotsuse punktist 31 ilmneb –, on liikmesriigi kohtu ülesanne asjakohasel õiguslikul alusel teha kindlaks selle kahju erinevad elemendid, sealhulgas vajaduse korral kahjustatud reisijate käitumine, ja kahju hüvitamise ulatus ning anda oma hinnang.
- 41 Eeltoodud arvestades tuleb esimesele, teisele, viiendale ja üheksandale küsimusele esiteks vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selles sättes ette nähtud summa eesmärk ei ole hüvitada sellist kahju nagu saamata jäänud töötasu, teiseks, et sellise kahju eest võib nõuda määruse artikli 12 lõikes 1 sätestatud lisahüvitist, ning kolmandaks, et liikmesriigi kohtu ülesanne on asjakohasel õiguslikul alusel teha kindlaks kahju erinevad elemendid ja kahju hüvitamise ulatus ning anda oma hinnang.

Kolmas ja neljas küsimus

- 42 Kolmanda ja neljanda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määrust nr 261/2004, eelkõige selle artikli 12 lõike 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et see lubab pädeval liikmesriigi kohtul kõnealuse määruse alusel antud hüvitise

lisahüvitisest maha arvata, kuid ei kohusta teda seda tegema. Lisaks on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, millistele tingimustele tuginedes võiks pädev liikmesriigi kohus sellise mahaarvamise teha.

- 43 Selle kohta on määruse nr 261/2004 artikli 12 lõike 1 teises lauses sätestatud, et selle määruse alusel antud hüvitis võidakse lisahüvitisest maha arvata.
- 44 Sellest selgest sõnastusest ilmneb, et määruse nr 261/2004 artikli 12 lõike 1 teine lause ei kohusta niisugust mahaarvamist tegema, kuid sellega ei ole vastuolus ka see, kui mahaarvamine ikkagi tehakse.
- 45 Nimelt nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 35 ja 36 märgitud, võib asjaomasel reisijal olla riigisisese või rahvusvahelise õiguse kohaselt õigus lisahüvitisel, ning nagu artikli 12 lõike 1 esimesest lausest nähtub, määruse nr 261/2004 kohaldamine seda õigust ei piira.
- 46 Lisaks tuleneb määruse nr 261/2004 artikli 12 lõikest 1 selle sätte kahe lause koostoimes, et kõnealust määrust ei saa tõlgendada nii, et sellega kehtestatakse mingeid tingimusi, mis võivad piirata pädeva liikmesriigi kohtu pädevust kõnealuse määruse alusel antud hüvitis lisahüvitisest maha arvata. Niisuguste tingimuste olemasolu oleks seega asjaomase määruse artikli 12 lõike 1 teise lausega vastuolus.
- 47 Eeltoodut arvestades tuleb kolmandale ja neljandale küsimusele vastata, et määrust nr 261/2004, eelkõige selle artikli 12 lõike 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et see lubab pädeval liikmesriigi kohtul kõnealuse määruse alusel antud hüvitise lisahüvitisest maha arvata, kuid ei kohusta teda seda tegema, kuna kõnealune määrus ei kehtesta pädevale liikmesriigi kohtule tingimusi, mille alusel võiks ta niisuguse mahaarvamise teha.

Kuues ja kaheksas küsimus

- 48 Kuuenda ja kaheksanda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 261/2004 artikli 4 lõiget 3, koostoimes selle määruse artikli 8 lõikega 1, tuleb tõlgendada nii, et sellega pannakse tegutsevale lennuettevõtjale kohustus täielikult informeerida asjaomaseid reisijaid kõigist võimalustest, mis on artikli 8 lõikes 1 ette nähtud, või kas see säte kohustab ka asjaomaseid reisijaid vastava teabe otsimises aktiivselt osalema.
- 49 Sellega seoses on kõigepealt määruse nr 261/2004 artikli 4 lõikes 3 muu hulgas sätestatud, et kui tegutsev lennuettevõtja jätab reisijad vastu nende tahtmist lennureisist maha, abistab ta neid vastavalt selle määruse artiklile 8.
- 50 Seejärel on määruse nr 261/2004 artikli 8 „Õigus tagasimaksmisele või teekonna muutmisele“ lõikes 1 sätestatud, et reisijatele pakutakse võimalust valida kolme variandi vahel, mis selles sättes on täpsustatud ning milleks on sisuliselt esimesena kogu pileti ostuhinna tagasimaksmine ja vajaduse korral koos esimesel võimalusel toimuva tagasilennuga esimesse väljumiskohta, teisena esimesel võimalusel ja võrreldavatel reisingimustel toimuv teekonna muutmine reisijate lõppsihtkohta ning kolmandana võrreldavatel tingimustel toimuv teekonna muutmine reisijate sihtkohta reisijale sobival hilisemal kuupäeval, olenevalt vabadest kohtadest.
- 51 Sellele lisaks on määruse nr 261/2004 põhjenduses 10 selle valiku põhiolemus kokku võetud nii, et reisijatel, kes jäeti vastu nende tahtmist lennureisist maha, peaks olema võimalus oma lennud tühistada ning saada pileтите eest hüvitist või jätkata lennureisi rahuldavatel tingimustel.
- 52 Viimaseks nähtub määruse nr 261/2004 põhjendusest 20 muu hulgas, et lennureisist maja jäetud reisijaid tuleks nende õigustest täielikult teavitada, et nad saaksid oma õigusi tõhusalt kasutada.

- 53 Kõigi nende määruse nr 261/2004 sätete ja põhjenduste koosmõjust järeldub esiteks, et lennuettevõtja, kes on reisijad lennureisist maha jätnud, on kohustatud neid abistama, eeskätt pakkudes neile võimalust teha valik tingimustel, mis on artikli 8 lõike 1 punktides a, b ja c vastavalt sätestatud.
- 54 Teiseks järeldub sellest, et selline pakkumine peab andma lennureisist maha jäetud reisijatele vajalikku teavet, et nad saaksid teha tulemusliku valiku ning otsustada, kas lend tühistada ja saada pileti eest hüvitist või jätkata esimesel võimalusel või hilisemal kuupäeval võrreldavatel reisingitingimustel reisi lõppsihtkohta.
- 55 Kolmandaks järeldub sellest, et lennureisist maha jäetud reisija puhul, kellel on õigus saada asjaomaselt lennuettevõtjalt abi, sealhulgas õigus saada tulemusliku ja teadliku valiku tegemiseks vajalikku infot, ei tähenda niisuguse õiguse kasutamine, et tal oleks mingi kohustus osaleda aktiivselt niisuguse info otsimises, mida selle ettevõtja pakkumine peab sisaldama.
- 56 Eeltoodut arvestades tuleb kuuendale ja kaheksandale küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 4 lõiget 3, koostoimes selle määruse artikli 8 lõikega 1, tuleb tõlgendada nii, et sellega pannakse tegutsevale lennuettevõtjale kohustus täielikult informeerida asjaomaseid reisijaid kõigist võimalustest, mis on artikli 8 lõikes 1 ette nähtud, kuna asjaomastel reisijatel ei ole mingit kohustust vastava teabe otsimises aktiivselt osaleda.

Seitsmes küsimus

- 57 Seitsmenda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamisel on tegutseval lennuettevõtjal kohustus tõendada, et teekonna muutmine toimus esimesel võimalusel, või tuleb seda tõlgendada nii, et tõendamiskohustus on asjaomastel reisijatel.
- 58 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 53 ja 54 nähtub, on lennuettevõtjal kes jättis reisijad lennureisist maha, kohustus pakkuda neile abi, et nad saaksid teha tulemusliku ja teadliku valiku erinevate võimaluste vahel, mida kõnealuse määruse artikli 8 lõike 1 punktides a, b ja c on vastavalt täpsustatud.
- 59 Seega on tegutsev lennuettevõtja kohustatud pakkuma asjaomastele reisijatele ka varianti võrreldavatel reisingitingimustel ja esimesel võimalusel teekonna muutmiseks nende lõppsihtkohta, nagu määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punktis b on sätestatud.
- 60 Kui tegutsev lennuettevõtja teeb konkreetse pakkumise, peab ta võtma arvesse ja kombineerima erinevaid asjakohaseid tegureid, mis niisuguse pakkumise määravad, eelkõige lõppsihtkohta saabumise aeg pärast kavandatavat teekonna muutmist, tingimused, mille esinemisel võib kavandatav teekonna muutmine toimuda, ning see, kas tal on võimalik kõnesolev teekonna muutmine ise ellu viia või vajab ta teise lennuettevõtja abi, lähtudes asjakohasel juhul viimase võimalustest.
- 61 Asjaomase lennuvõtja kohustusega pakkuda ja korraldada teekonna muutmist vastavalt määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punktile b kaasneb aga ka kohustus tõendada, et teekonda muudeti kavandatud moel esimesel võimalusel.
- 62 Eeltoodut arvestades tuleb seitsmendale küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamisel on tegutseval lennuettevõtjal kohustus tõendada, et teekonda muudeti esimesel võimalusel.

Kohtukulud

- 63 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

1. Esiteks tuleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 7 lõike 1 punkti b tõlgendada nii, et selles sättes ette nähtud summa eesmärk ei ole hüvitada sellist kahju nagu saamata jäänud töötasu, teiseks võib sellise kahju eest nõuda määruse nr 261/2004 artikli 12 lõikes 1 sätestatud lisahüvitist, ning kolmandaks on liikmesriigi kohtu ülesanne asjakohasel õiguslikul alusel teha kindlaks kahju erinevad elemendid ja kahju hüvitamise ulatus ning anda oma hinnang.
2. Määrust nr 261/2004, eelkõige selle artikli 12 lõike 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et see lubab pädeval liikmesriigi kohtul kõnealuse määruse alusel antud hüvitise lisahüvitisest maha arvata, kuid ei kohusta teda seda tegema, kuna kõnealune määrus ei kehtesta pädevale liikmesriigi kohtule tingimusi, mille alusel võiks ta niisuguse mahaarvamise teha.
3. Määruse nr 261/2004 artikli 4 lõiget 3, koostoimes selle määruse artikli 8 lõikega 1, tuleb tõlgendada nii, et sellega pannakse tegutsevale lennuettevõtjale kohustus täielikult informeerida asjaomaseid reisijaid kõigist võimalustest, mis on artikli 8 lõikes 1 ette nähtud, kuna asjaomastel reisijatel ei ole mingit kohustust vastava teabe otsimises aktiivselt osaleda.
4. Määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamisel on tegutseval lennuettevõtjal kohustus tõendada, et teekonda muudeti esimesel võimalusel.

Allkirjad